

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 154, MD-2073 Chișinău
www.presedinte.md

25 iulie 2024

Nr. 2/2-06-927

Parlamentul Republicii Moldova

Prin scrisoarea nr. 01-06-39 din 24 iulie 2024, Președintele Republicii Moldova a transmis Parlamentului, spre adoptare, proiectul Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034.

Suplimentar, la solicitarea Cancelariei de Stat nr. 21/1-04-8399 din 25 iulie 2024, vă transmitem materialele complementare la dosarul de însoțire a proiectului Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034.

L. Tonu
Lilia TONU,
Secretară generală adjunctă

Ex: E. Mița
(022)265246

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. 1932		
"26"	07	2024
Ora _____		

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21/1-04-8399

Chișinău

25.07.2024

Aparatul Președintelui Republicii Moldova

Suplimentar la scrisoarea cu nr. 21/1-04-8075 din 18.07.2024, reținem materialele la dosarul de însoțire a proiectului Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, aprobată în Ședința Guvernului din 17.07.2024, conform Deciziei protocolare nr. 30.18/2024.

Responsabil de prezentare în Parlament a proiectul de hotărâre este Ministerul Apărării.

Anexe:

1. *Nota de fundamentare – 7 file;*
2. *Avizele instituțiilor la ședința Comisiei de elaborare a SNA – 21 file;*
3. *Avizele autorităților de resort – 22 file;*
4. *Procesele-verbale ale ședințelor Comisiei pentru elaborarea Strategiei naționale de apărare – 10 file;*
5. *Procesele-verbale ale ședințelor Grupului de lucru interinstituțional – 11 file;*
6. *Procesul-verbal al ședinței de consultare publică a proiectului Strategiei naționale de apărare din 24.05.2024 – 4 file;*
7. *Sinteza obiecțiilor și propunerilor în cadrul consultărilor publice din 24.05.2024 – 11 file;*
8. *Sinteza obiecțiilor și propunerilor la etapa de validare de către Comisia de elaborare a SNA din 12.06.2024 – 17 file;*
9. *Sinteza obiecțiilor și propunerilor recepționate în procesul de avizare – 18 file.*

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman Cazan

Ex. Cristina Gurămuță
Tel. (022) 250-512
Email: cristina.guramulta@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA Nr.2		
Nr.	1157	
Data	25	07 2024

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

09.07.2024 nr. 05-17/147/1071

18-69-7240 din 01.07.2024

La nr. 11/856 din 12.06.2024

Referitor la număr unic 574/MA/2024

Ministerul Apărării

e-mail: cancelariama@army.gov.md

copie: Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

Cu referință la solicitările nr. 18-69-7240 din 01.07.2024 și nr. 11/856 din 12.06.2024, privind avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024), Ministerul Finanțelor, în limita competențelor funcționale, reiterează următoarele.

Se înțelege practica/experiența altor state și de argumentele expuse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, dar ținând cont de prevederile cadrului legal în vigoare și de procesul de planificare bugetară pe termen de 3 ani în Republica Moldova, reiterăm că Secțiunea 1 „Resurse financiare” din Capitolul IV, în varianta propusă nu poate fi acceptată.

Astfel, putem menționa la general, că este un angajament politic de a ajunge către anul 2030 cu alocarea din bugetul de stat a 1% din PIB, dar fără detalieri și concluzii, de genul „creșterea bugetară va fi realizată treptat, dar nu mai puțin de datele tabelului prezentat...”, de care se va ține cont în procesul de planificare bugetară anuală, în dependență de cadrul de resurse disponibile.

De asemenea, nu putem accepta argumentul/propunerea „Considerăm judicios revizuirea acestei prevederi a legii finanțelor publice în vederea apropierii legislației noastre de cea europeană.”.

Totodată, în conformitate cu art.30, alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, sintagma „Nota informativă” se va substitui cu sintagma „Nota de fundamentare”.

Concomitent, implementarea măsurilor incluse în proiectul Strategiei necesită resurse financiare bugetare. Astfel, se consideră oportun de a completa Nota de fundamentare cu descrierea costurilor/cheltuielilor necesare pentru implementarea proiectului de hotărâre a Parlamentului, cu indicarea concordanței alocațiilor prevăzute în bugetul de stat pentru anul 2024 și cu limitele estimate de cheltuieți conform proiectului CBTM 2025-2027.

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2024.07.10 16:36:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Executor: DCPD

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Nr.14/2620 din 19 iunie 2024
La nr. 11/856 din 12 iunie 2024

Ministerul Apărării

Urmare a examinării proiectului Strategiei naționale de apărare, Ministerul Afacerilor Interne în limitele competențelor funcționale, comunică despre susținerea promovării strategiei în cauză, cu luarea în considerare a următoarelor propuneri.

1. Având în vedere ultimele modificări operate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, remarcăm că nota de fundamentare (*informativă*) la proiect necesită rectificări esențiale pentru a corespunde cerințelor de formă și conținut statuate în anexa nr. 1 la legea precitată.

În context, literalmente atragem atenția asupra necesității descrierii impactului financiar și argumentarea costurilor estimative necesare pentru implementarea Strategiei naționale de apărare. Astfel, menționăm că în compartimentul respectiv al notei de fundamentare la proiect se descrie impactul financiar asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a Strategiei naționale de apărare, reflectate pe componentele bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv a resurselor de la partenerii de dezvoltare, sau cu identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate pentru scopurile propuse.

La argumentarea costurilor estimative pentru punerea în aplicare a Strategiei naționale de apărare se va ține cont de resursele financiare stabilite în bugetele anuale sau în cadrul bugetar pe termen mediu, totodată, se vor descifra calculele din care rezultă costurile respective.

2. Pentru promovarea Strategiei naționale de apărare este imperativ să se elaboreze și proiectul actului normativ prin care urmează să fie aprobată strategia respectivă. La caz, menționăm că potrivit art. 36⁵ alin. 3) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Guvernul prezintă Președintelui Republicii Moldova Strategia națională de apărare pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului.

Prin urmare, în temeiul dispozițiilor enunțate supra, coroborate cu cele de la art. 6 lit. b) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, constatăm faptul că Strategia națională de apărare se aprobă printr-o Hotărâre a Parlamentului, act normativ care necesită elaborat.

Suplimentar la cele enunțate, anexat vă reitem propuneri de redactare a proiectului Strategiei naționale de apărare, precum și a notei de fundamentare (*informativă*), expuse în format Track Changes.

Anexe: 36 file.

Secretar de stat

Executor: Cara Victor
Telefon: 022 255 537
E-mail: victor.cara@mai.gov.md

Digitally signed by Cecoltan Andrei
Date: 2024.06.19 17:51:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei CECOLTAN

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 nr. 80, MD-2012 Chișinău • Tel.: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DM/2/363/ 6505 " 19 " 06 2024

Ministerul Apărării

Cu referire la scrisoarea Ministerului Apărării nr. 11/856 din 12.06.2024 privind avizarea proiectului Strategiei naționale de apărare (SNA), vă informăm că Ministerul Afacerilor Externe nu are propuneri adiționale la document. Propunerile MAE au fost prezentate și incluse la etapele anterioare de elaborare a proiectului SNA.

Valeriu Mija
Secretar de Stat

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-091/3943 din 19.06.24
La nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării al Republicii Moldova

MD 2021, mun. Chișinău, șos. Hâncești, 84

e-mail: cancelariama@army.gov.md

artur.sosin@army.md

Ministerul Educației și Cercetării a examinat și susține, de principiu, conținutul proiectului *Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova*.

Adițional, recomandăm, redactarea stilistică pe tot conținutul proiectului *Strategiei*.

Secretar general

Nadejda VELIȘCO

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SĂNĂTATE PUBLICĂ

MD 2028, mun. Chișinău, str. Gh. Asachi 67A, Tel. +373 22 574 501, <https://ansp.md> e-mail: office@ansp.gov.md IDNO:1018601000021

Nr. 01-15-2827 din 24.06.2024

La nr. 11/839 din 07.06.2024

**Ministerul Apărării al Republicii
Moldova**

alexandru.harea@army.md

Prin prezenta, Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP), cu referire la solicitarea Ministerului Apărării, cu privire la examinarea proiectului Strategiei Naționale de Apărare, și vă comunică despre următoarele propuneri la proiect:

- La pct. (12) de suplimentat cu nou subpct. : „**medicale** - pandemii și epidemii, maladii extrem de contagioase, agenți/substanțe utilizați în crearea armelor de distrugere în masă bacteriologice (biologice) și toxice, chimice, radiologice și nucleare”.
- De suplimentat cu pct.(13) „Republica Moldova într-un timp scurt a fost supusă unora din cele mai mari încercări de după conflictul transnistrean, și anume pandemia de COVID-19 și criza refugiaților din Ucraina. Efectele sale se fac simțite din plin la nivel regional și național, mai ales în plan economic, iar perspectiva unui război prelungit obligă statul să continue măsurile pentru a crește capacitatea de gestionare a unei asemenea crize pe multiple planuri: militar, medical, al ordinii publice, din perspectiva sistemului educațional, a asigurării serviciilor publice și mai ales în ceea ce privește creșterea gradului de reziliență”.
- La pct. (48) „**Asigurarea unui sistem medical performant**”, va fi redat în următoarea redacție „**Fortificarea sistemului medical public și departamental**”.
- La pct. (48) de suplimentat cu nou aliniat „Dezvoltarea unui sistem de intervenție rapidă în situații de urgență, prin asigurarea sustenabilității sistemului medical și adaptarea serviciilor medicale și a pregătirii personalului medical pentru situații de urgență, stare de asediu și război”.

Director

Digitally signed by Jelamschi Nicolae
Date: 2024.06.25 07:45:17 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Nicolae JELAMSCHI

Ex. V.Rața
Tel. 022 784 178

SERVICIUL DE PROTECȚIE ȘI PAZĂ DE STAT
AL REPUBLICII MOLDOVA

STATE PROTECTION AND GUARD SERVICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, 26, tel: 250-900, fax: 250-922, e-mail: secretariat@spps.md,
pagina web: www.spps.md, c/f 1006601001104

Nr. 1150 din 20 iunie 2024

Domnului Anatolie NOSATÎ,
Ministru al Apărării,

Cu referire la scrisoarea nr. 11/856 din 12.06.2024, privind proiectul definitivat al Strategiei naționale de apărare (SNA), Serviciul de Protecție și Pază de Stat susține proiectul respectiv, deasemenea comunicăm despre lipsa de obiecții și propuneri în acest sens.

Cu respect,

Director adjunct,
Colonel

Gheorghe JOSANU

MINISTERUL
AGRICULTURII
ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY
OF AGRICULTURE
AND FOOD INDUSTRY OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2004, Chișinău, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Bd. Tel. 022- 20- 45-12;
cancelaria@maia.gov.md

21.06.2024 Nr. 07-07/1980

Ministerul Apărării

Prin prezenta, în contextul solicitării Nr. 11/871 din 13.06.2024 a Ministerului Apărării, privind expunerea asupra proiectului Strategiei Securității Naționale a Apărării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare comunică despre lipsa comentariilor sau propunerilor la subiectul sus-menționat.

Secretar General

Sergiu GHERCIU

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

VICEPRIM-MINISTRU

Nr. 04-78-6668
la nr. 11/871 din 13.06.2024

Chișinău

17 iunie 2024

Ministerul Apărării

Ca urmare a examinării proiectului Strategiei Naționale de Apărare, transmis spre expunere de opinie prin prisma competențelor instituționale, comunicăm despre susținerea conceptului acestui viitor document de politici.

În acest sens, remarcăm reflectarea în proiectul examinat a poziției ferme promovate de autoritățile statului de a soluționa conflictul transnistrean și de a realiza reintegrarea țării exclusiv pe cale pașnică. În proiect sunt punctate amenințările și riscurile generate de prezența ilegală în teritoriul din stânga Nistrului și municipiul Bender a trupelor străine și a structurilor armate neconstituționale.

Concomitent, pentru etapa de definitivare a proiectului, prezentăm unele recomandări, cu precădere legate de utilizarea terminologiei specifice domeniului de reintegrare, după cum urmează:

1) la pct.4, ultima propoziție, cuvintele „asupra soluționării conflictului transnistrean” propunem să fie substituite prin cuvintele „asupra procesului de reglementare transnistreană”;

2) la pct.10, sugerăm substituirea (i) sintagmei „forțele armate ale regimului neconstituțional” cu sintagma „formațiunile armate ale regimului neconstituțional din regiunea transnistreană” și (ii) sintagmei „potențiale sunt în stare să reprezinte o amenințare” cu sintagma „reprezintă în sine o amenințare”;

3) la pct.15, sintagma „situația din regiune” necesită concretizare prin înlocuirea cu sintagma „situația din regiunea transnistreană”.

**Viceprim-ministru
pentru reintegrare**

 Oleg SEREBRIAN

Angela Lupan,
0 22 250 366

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21/1-78-6877

Chișinău

20.06.2024

Ministerul Apărării

Cu privire la scrisoarea nr. 11/839 din 07.06.2024, referitor la a III-a ședință a Comisiei pentru elaborarea Strategiei Naționale de Apărare de validare a proiectului final al Strategiei Naționale de Apărare (*în continuare - SNA*), în conformitate cu Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (*în continuare - Regulament*), precum și Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Strategiei Naționale de Apărare remis prin scrisoarea cu nr. 21/1-113-5902 din 30.05.2024 (*în continuare - Raport*), reiterăm următoarele aspecte privind ajustarea/completarea SNA:

1. Pentru determinarea și înțelegerea certă a conceptului politicii de apărare și asigurarea coerenței între componentele strategiei, remarcăm relevanța corelării obiectivelor specifice la obiectivele generale corespunzătoare și interdependența direcțiilor de acțiuni cu obiectivele specifice. Astfel, se va indica legătura dintre direcțiile de acțiuni și obiectivele specifice, prin prisma cărora se va urmări îndeplinirea obiectivelor generale.

2. În scopul stabilirii gradului de implementare a activităților preconizate și progresului general atins în domeniul apărării și securității naționale, potrivit sbpct. 6) din pct. 8 al Regulamentului, precizăm importanța completării SNA cu un capitol separat privind indicatorii de monitorizare și evaluare. Or, determinarea indicatorilor de monitorizare și evaluare reprezintă un instrument esențial în măsurarea eficienței activităților desfășurate, justificarea resurselor alocate, creșterea nivelului de responsabilitate și transparență, și asigurarea că obiectivele stabilite sunt atinse în mod corespunzător. Indicatorii de monitorizare și evaluare urmează a fi plasați într-un tabel, iar pentru fiecare indicator în parte să fie stabilită valoarea de referință, țintele intermediare, ținta finală și sursa. Drept exemplu în acest sens sunt indicatorii formulați pentru obiectivele generale din anexă.

3. *La Capitolul VI – Monitorizare, evaluare și raportare* se indică completarea cu descrierea metodelor de evaluare, periodicitatea și autoritățile sau instituțiile publice responsabile de aceste proceduri, în conformitate cu sbpct. 9) din pct. 8 al Regulamentului, indicație specificată și la pct. 15 din Raport. Or, scopul realizării unei evaluări este de a identifica anumite puncte slabe sau abateri admise la etapa de implementare a documentului de politici publice, cât și propunerea de soluții în remediarea acestora pentru următoarea perioadă.

4. De asemenea, un element important din structura unei strategii este identificarea riscurilor de implementare, fapt pentru care se urmărește descrierea riscurilor care ar putea afecta implementarea cu succes a Strategiei. Astfel, este necesar și a fi evaluată probabilitatea materializării fiecărui risc, aceasta fiind estimat prin utilizarea tehnicilor calitative și/sau cantitative, și gruparea acestora în dependență de probabilitatea realizării și impact, fiind utilizată matricea riscurilor. Suplimentar, pentru toate riscurile identificate vor fi formulate măsuri de diminuare sau reducere a impactului sau a probabilității. Având în vedere că SNA are un caracter specific în materie de apărare și securitate națională, riscurile de implementare urmează a fi determinate și analizate într-o anexă separată a strategiei, la latitudinea ministerului.

Reieșind din cele expuse, proiectul final al Strategiei Naționale de Apărare urmează a fi validat prin prisma celor enunțate.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic Lilia DABIJA

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2024.06.21 07:45:43 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 154, MD-2073 Chișinău
www.presedinte.md

05 iulie 2024

Nr.2/2-05-854

Ministerului Apărării

Aparatul Președintelui Republicii Moldova a examinat proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024) și comunică susținerea acestuia, cu următoarele comentarii.

Cu referire la pct. 51 din proiectul Strategiei naționale de apărare, recomandăm păstrarea ponderii procentuale din produsul intern brut pentru bugetul apărării naționale, exprimată pe ani, fără a menționa suma în lei moldovenești.

De menționat că, în contextul elaborării Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, aprobate prin HG nr. 391/2023, s-a evitat menționarea resurselor financiare exprimate în lei moldovenești, deoarece produsul intern brut poate varia în funcție de anul de referință iar calculele financiare pe o perioadă de cinci ani pot fi realizate doar aproximativ. Suplimentar, s-a considerat că menționarea expresă a sumelor exprimate în bani, ar putea constitui, eventual, o limitare financiară în procesul de planificare bugetară.

Digitally signed by Tonu Lilia
Date: 2024.07.12 10:22:20 CEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia TONU,
Secretar general adjunct

21 iunie 2024

Nr. 2/2-06-794

Către Ministerul Apărării

Aparatul Președintelui Republicii Moldova a examinat proiectul definitivat al Strategiei naționale de apărare, și reieșind din competențele sale funcționale, expune următoarele:

1. În partea introductivă, recomandăm o clarificare detaliată a sintagmei „caracterul cuprinzător și integrat al apărării” pentru a defini mai exact acest concept în contextul sistemului național de apărare. Totodată, în cadrul abordării interinstituționale, este esențială explicarea rolului instituțiilor cu responsabilități în domeniul apărării, pentru a elimina ambiguitățile și a asigura coerența în implementarea Strategiei, în concordanță cu practicile internaționale similare.

2. La punctul 3, în scopul asigurării unei înțelegeri mai clare a rolului Alianței Nord-Atlantice și a Uniunii Europene în asigurarea securității și stabilității regionale, autorul ar putea lua în considerare următorul conținut: *„NATO este pilonul central în asigurarea securității și stabilității în regiune. Alianța asigură apărarea colectivă a statelor membre și joacă un rol decisiv în descurajarea agresiunilor prin prezența sa militară robustă. Prin promovarea și respectarea valorilor democratice, NATO își reafirmă angajamentul față de securitate pe termen lung, consolidând solidaritatea și coeziunea în rândul statelor membre. Atât NATO, cât și Uniunea Europeană continuă să-și sprijine partenerii, întărind astfel capacitatea colectivă de a răspunde provocărilor globale în domeniul securității. Această colaborare profundă și integrată contribuie la consolidarea rezilienței și adaptabilității în fața amenințărilor contemporane, asigurând securitatea și stabilitatea pe termen lung nu doar în Europa, ci și în afara ei.”*

3. La punctul 13 paragraful al treilea, propunem substituirea textului „depășesc considerabil posibilitățile unui stat, așa cum este Republica Moldova” cu sintagma „depășesc considerabil posibilitățile Republicii Moldova”.

4. La punctul 18, recomandăm excluderea sintagmei „funcțională și rentabilă” pentru a evita interpretări contradictorii cu privire la existența și eficiența industriei de apărare națională.

5. La punctul 22, este esențial ca viziunea strategică să reflecte aspirațiile pe termen lung și standardele înalte, pe care ar trebui să le întrunească sistemul național de apărare. De asemenea, considerăm oportun ca viziunea să definească starea ideală a acestui sistem pentru următorii 5–10 ani, fiind stabilite obiective ambițioase în acest sens. În prezent, viziunea propusă pare a fi mai mult o descriere a misiunii, concentrându-se pe obiective operaționale curente, precum prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunilor. Însă, viziunea ar trebui să ofere o imagine clară a stării viitoare dorite a sistemului național de apărare. Astfel, se propune ca descrierea viziunii să includă caracteristici ce reflectă aspectele inovative ale strategiei, cum ar fi: o apărare națională cuprinzătoare, robustă și rezilientă, capabilă să răspundă eficient la amenințări hibride și asimetrice. În conformitate cu obiectivele de securitate națională, considerăm oportună accentuarea procesului de integrare progresivă a sistemului național de apărare în structurile europene, ceea ce va contribui la asigurarea securității durabile a statului și la creșterea prestigiului țării la nivel internațional. Un pilon esențial al acestei strategii îl constituie modernizarea continuă a Forțelor Armate ale Republicii Moldova. Acestea trebuie să dispună de personal calificat și instruit conform standardelor europene, capabil să gestioneze eficient provocările de securitate contemporane.

6. La capitolul „Concepte și termeni”, sugerăm revizuirea sau excluderea noțiunii „interes național de securitate și apărare”, deoarece asemenea concept nu există în teoria clasică privind interesul național. Cu referire la sintagma „identitatea statului”, din contextul aceleiași noțiuni, ținem să accentuăm că „statul” este, în primul rând, o entitate administrativă și politică, în timp ce „națiunea” este văzută ca deținătoarea unei identități.

Digitally signed by Tonu Lilia
Date: 2024.06.24 11:25:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia TONU,
Secretar general adjunct

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041-7009 din 03 iulie 2024
La nr. 18-69-7240 din 01 iulie 2024

Ministerul Apărării
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024)* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Cu referire la Capitolul I, Secțiunea 4, punctul 20 din proiectul Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (în continuare – Strategie) se propune înlocuirea cuvintelor „*adoptarea deciziei de inițiere a negocierilor pentru aderare*” cu cuvintele „*lansarea negocierilor pentru aderare*”, având în vedere că lansarea negocierilor a avut loc pe data de 25 iunie 2024.

De asemenea, referitor la Capitolul III, punctul 45 din proiectul Strategiei se propune:

1. folosirea denumirii oficiale a aranjamentului – „*Parteneriat RM - UE de securitate și apărare*”;

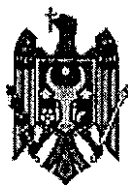
2. înlocuirea textului „*În contextul proceselor integraționiste, vor fi valorificate și dezvoltate programele și proiectele de asistență în domeniul securității și apărării oferite prin intermediul inițiativelor UE (Facilitatea Europeană pentru Pace (EPF), Agenția Europeană de Apărare (EDA) etc.), precum și stabilirea oportunităților noi de extindere (e.g. Cooperarea Structurată Permanentă (PESCO) etc.)*” cu textul „*În contextul proceselor integraționiste, vor fi valorificate și dezvoltate programele și proiectele de asistență în domeniul securității și apărării oferite prin intermediul inițiativelor și structurilor UE (Facilitatea Europeană pentru Pace (EPF), Cooperarea Structurată Permanentă (PESCO), Agenția Europeană de Apărare (EDA) etc.)*”, având în vedere că proiectele PESCO deja sunt deschise pentru participarea Republicii Moldova și nu presupun oportunități noi, este relevant să fie menționate alături de EPF și EDA.

Digitally signed by Mija Valeriu
Date: 2024.07.03 09:05:45 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Valeriu MIJA
Secretar de Stat

Red.: Gore Anastasia
tel.: (022) 578 289
Red.: Cioclea Victoria
tel.: (022) 578 258

SERVICIUL DE PROTECȚIE ȘI PAZĂ DE STAT
AL REPUBLICII MOLDOVA

STATE PROTECTION AND GUARD SERVICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, 26, tel: 250-900, fax: 250-922, e-mail: secretariat@spps.md,
pagina web: www.spps.md, c/f 1006601001104

Nr.2/1250 din "03" iulie 2024

Ministerul Apărării
(Copie) Cancelaria de Stat
la nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Serviciul de Protecție și Pază de Stat a examinat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034* (număr unic 574/MA/2024) și vă comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.

Director adjunct

Gheorghe JOSANU

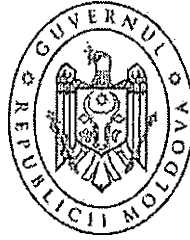
Digitally signed by Josanu Gheorghe
Date: 2024.07.03 16:44:37 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: T. Busuioc
Tel.: 022 - 250 - 963

**MINISTERUL CULTURII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2012 str. Nicolae Iorga nr.21
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

**MINISTRY OF CULTURE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012 str. Nicolae Iorga nr.21
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

Nr. 05-09/ 2092 din 03.07.2024
La nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Ministerul Apărării
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Culturii a examinat proiectul hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024 – 2034 (număr unic 574/MA/2024)*, și, luând în considerare propunerile prezentate în prealabil și agreeate de către Ministerul Apărării, comunică susținerea proiectului menționat supra, fără obiecții și recomandări.

Secretar de General

Digitally signed by Varzari Ana
Date: 2024.07.03 10:25:27 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ana VARZARI

Ex. Tatiana Bordiniuc
Tel.: 022 823 802

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

Nr. 06/3477 din 02.07.2024
La nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Ministerul Apărării
Cancelaria de Stat
cancelariama@army.gov.md
cancelaria@gov.md

Ministerul Muncii și Protecției Sociale vă informează despre recepționarea și examinarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea *Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034* (număr unic 574/MA/2024), autor – Ministerul Apărării, și vă comunică susținerea proiectului în cauză, fără obiecții sau propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2024.07.03 14:03:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru IACUB

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

06/2-09/4243 - 03.07.2024
La nr.18-69-7240 din 01.07.2024

Ministerul Apărării

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

La indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-7240 din 01.07.2024, Ministerul Educației și Cercetării a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024) și comunică despre susținerea acestuia, fără obiecții și propuneri.

Secretar de Stat

Sergiu Gurin

*Ex. Ion Iacob
Tel. 022-250-459
e-mail. ion.iacob@mec.gov.md*

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21/1-69-7393

Chișinău

04.07.2024

Ministerului Apărării

La nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

În temeiul prevederilor pct. 190 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, Cancelaria de Stat a examinat proiectul Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024)*, transmis spre avizare și în conformitate cu competențele funcționale, comunicăm următoarea observație.

Reiterăm considerarea obiecției expuse la *punctul 12 din Raportul de evaluare a calității și conformității a proiectului Strategiei naționale de apărare 2024-2034 (obiecție consemnată suplimentar la pct. 2 în scrisoarea nr. 21/1-78-6877 din 20.06.2024 remisă Ministerului Apărării)*, în sensul completării acesteia cu un capitol separat privind indicatorii de monitorizare și evaluare, conform cerințelor sbpct. 6) din pct. 8 al Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Determinarea indicatorilor de monitorizare și evaluare reprezintă un instrument esențial în măsurarea eficienței activităților desfășurate, justificarea resurselor alocate, creșterea nivelului de responsabilitate și transparență, și asigurarea că obiectivele stabilite sunt atinse în mod corespunzător.

Reieșind din cele expuse, proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare 2024-2034 urmează a fi promovat prin prisma celor enunțate.

Secretar general al Guvernului /semnat electronic/ Artur Mija

Ex. Cristina Gurămultă
Tel. (022) 250-512
Email: cristina.guramulta@gov.md

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2024.07.05 09:49:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 02/2614 din 03.07.2024

La nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Cancelaria de Stat

E-mail: cancelaria@gov.md

Urmare a examinării proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024), autor – Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății, în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

Ministru

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2024.07.03 16:23:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ala NEMERENCO

Ex.: N. Dimitriu
Tel. 022 268 837

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818, +373 22 268 885; Fax. +373 22 738 781; e-mail: secretariat@ms.gov.md
<https://ms.gov.md>

**Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova**

Nr. 14/2835 din 5 iulie 2024

La nr. 18-69-7240 din 1 iulie 2024

Ministerul Apărării
Copie: Cancelaria de Stat

Urmare a examinării proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (*număr unic 574/MA/2024*), Ministerul Afacerilor Interne, în limitele competențelor funcționale, comunică despre susținerea promovării proiectului în cauză, cu luarea în considerare a următoarelor propuneri.

Potrivit art. 36⁵ alin. (3) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Guvernul prezintă Președintelui Republicii Moldova strategia națională de apărare pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului, în termen de până la 6 luni de la aprobarea strategiei securității naționale. Astfel, constatăm faptul că aplicarea în timp a strategiei naționale de apărare nu poate depăși 6 luni de la expirarea termenului de aplicare a strategiei securității naționale.

Subsecvent, menționăm că pct. 30 din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023, prevede expres că respectiva strategie se adoptă pentru o perioadă de 6 ani.

Drept urmare, atragem atenția că termenul de aplicare a strategiei naționale de apărare, prevăzut în proiect și care constituie perioada anilor 2024-2034, contravine dispozițiilor statuate la art. 36⁵ alin. (3) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională și pct. 30 din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023.

Potrivit art. 27, alin. (2) lit. a¹, art. 36⁵ alin. (3) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, strategia națională de apărare se aprobă de către Parlament și nicidecum de către Guvern, astfel cum prevede proiectul supus avizării.

În context, atragem atenția că, atât denumirea proiectului hotărârii de Guvern, cât și clauza de adoptare a acestuia necesită modificări, întrucât contravin dispozițiilor statuate în legea prenotată.

Secretar general adjunct al ministerului

Digitally signed by Cojuhari Vladislav
Date: 2024.07.05 14:27:44 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

COJUHARI

Executor: Cara Victor
Telefon: 022 255 537
E-mail: victor.cara@mai.gov.md

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.04-3629 din 08.07.2024
La nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Ministerul Apărării
e-mail: cancelariama@army.gov.md
Copie: Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

Urmare examinării proiectului *Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

La Cap. I Context strategic, Secțiunea 3 „Riscuri și amenințări”, pct. 12 subpct. 2), propunem completarea sintagmei „*crize economice*”, care va fi expusă în următoarea redacție: „*crize economice, de aprovizionare cu apă și de canalizare*”. În acest sens, relevăm că sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare reprezintă un domeniu indispensabil pentru cetățeni, iar crizele în acest sector pot avea un impact semnificativ asupra stabilității economice și sociale a țării.

În aceeași ordine de idei, la Cap. II Viziunea strategică și obiectivele, pct. 27 subpct. 13), propunem ca sintagma „*inclusiv pentru sectorul energetic*” să fie expusă în următoarea redacție: „*inclusiv pentru sectorul energetic, de aprovizionare cu apă și de canalizare*”.

Subsidiar, recomandăm următoarele ajustări de ordin tehnic:

1. Întru asigurarea coerenței și clarității structurale, la pct. 29 din proiectul Strategiei, numerotarea direcțiilor de acțiune se va face în ordine crescătoare, începând cu nr. 1). Astfel, autorul urmează să revizuiască numerotarea conținutului.

2. La pct.18 din tabelul de „*SINTEZĂ a obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)*” la proiectul SNA supus avizării”, sintagma „*Ministerul Industriei și Dezvoltării Regionale*” se va substitui cu sintagma „*Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale*”.

Secretar general

Digitally signed by Turcanu Angela
Date: 2024.07.08 15:12:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela TURCANU

Ex. Artiom Zaița
tel: 022- 250-545

Nr. 03-2115 din 05.07.2024

La nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Ministerul Apărării
copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele propuneri.

La punctul 2 din proiectul Hotărârii Parlamentului prin care se pune în sarcina Guvernului de a stabili „mecanismul de implementare a Strategiei Naționale de Apărare”, considerăm oportun indicarea unui termen pentru realizarea sarcinii respective, fapt care va contribui la implementarea eficientă a prevederilor proiectului în ansamblu.

La proiectul Strategiei:

La punctul 31:

alineatul (1) va avea următorul cuprins *„Asigurarea funcționării mecanismului de mobilizare și evidență a resurselor de apărare (contribuie direct sau tangențial la implementarea următoarelor OS 2, 3, 4, 5, 6) și are scopul de consolidare a capacității de mobilizare economică în contextul asigurării unei apărări naționale eficiente și robuste. Aceste măsuri vor sprijini eforturile de pregătire și răspuns la crize, asigurând securitatea și stabilitatea pe termen lung.”*

la alineatul (2) cu referire la *„Planul de mobilizare a economiei naționale”*, considerăm necesar de a specifica care va instituția responsabilă de elaborarea/implementarea acestuia.

la alineatul (3) *„Totodată, crearea și funcționarea bazei de date a resurselor de apărare va fi realizată prin acordarea accesului necesar la alte sisteme informaționale automatizate ale autorităților publice. Acest pas va asigura colectarea, stocarea, actualizarea și analiza datelor asociate resurselor destinate mobilizării și de apărare.”* – de specificat instituția responsabilă.

la alineatul (4) la textul *„O atenție aparte va fi acordată pregătirii și menținerii capacității de mobilizare, care va continua să se realizeze prin instruirea*

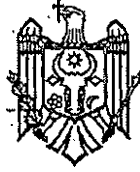
populației, instituțiilor și rezerviștilor, prin pregătirea teritoriului pentru apărare, precum și prin asigurarea încadrării la nivelul calitativ și cantitativ al necesarului planificat” – de specificat instituția responsabilă.

La punctele 69 și 70 unde sunt specificate etapele de implementare a Strategiei: prima etapă (2024-2030) și etapa a doua (2031-2034), considerăm judicios de a fi specificat la care din aceste două etape se regăsește elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale, reieșind din necesitatea unei planificări și alocări eficiente a resurselor financiare pentru implementarea acestuia.

Secretar de stat

Digitally signed by Arpintin Veronica
Date: 2024.07.05 15:15:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

 Veronica ARPINTIN

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

05.07.2024 Nr. 02-07/1904

La nr. 18-69-7240 din 01 iulie 2024

Ministerul Apărării al Republicii Moldova

Copie: Cancelaria de Stat

Urmare examinării proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024), autor – Ministerul Apărării, Ministerul Mediului comunică susținerea acestuia, exprimând lipsa obiecțiilor și propunerilor, ținând cont că propunerile înaintate anterior au fost luate în considerare.

Secretar de stat

Digitally signed by Hajder Gheorghe
Date: 2024.07.05 16:09:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Gheorghe HAJDER

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova

Nr. 10-1832 din 8 iulie 2024

Ministerul Apărării
e-mail: cancelariama@army.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

Urmare a examinării demersului nr. 18-69-7240 din 1 iulie 2024, cu referire la avizare repetată a proiectului de Hotărâre de Guvern *cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034, număr unic 574/MA/2024*, autor – Ministerul Apărării, în limitele competențelor funcționale, comunicăm lipsa propunerilor și/sau obiecțiilor.

Secretar general al ministerului

Andrei GRIȚCO

Digitally signed by Grițco Andrei
Date: 2024.07.08 16:27:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: Arina Postovan
e-mail: arina.postovan@energie.gov.md

136/24 din 9 iulie 2024

Ministerul Apărării

copie: **Cancelaria de Stat**

Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024), autor – Ministerul Apărării (persoana responsabilă – Alexandru Harea, tel.: 022 252 050, e-mail: alexandru.harea@army.md) și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

1. Potrivit denumirii proiectului, se propune spre aprobare *Strategia națională de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034*. Subsecvent, prin proiectul de hotărâre, în conformitate cu Art.1, cităm: „*Se aprobă Strategia națională de apărare pentru anii 2024-2034*”.

În aceeași ordine de idei, potrivit anexei (care nu este nominalizată), se aprobă ”STRATEGIA NAȚIONALĂ DE APĂRARE A REPUBLICII MOLDOVA”.

În conformitate cu prevederile art.54 lit.c) a Legii privind actele normative, nr.100/2017, textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, iar terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.

În ordinea celor ce succed, se propune ajustarea în tot cuprinsul proiectului a denumirii utilizate, în mod uniform sau exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni, numai după explicarea acestora în text, la prima folosire (art.54 lit.i) a Legii privind actele normative, nr.100/2017).

2. În capitolul I, „Introducere” a proiectului, este utilizat textul „Strategiei Securității Naționale (în continuare – SSN)”

Prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023, a fost aprobată Strategia securității naționale a Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art.54 lit.c) a Legii privind actele normative, nr.100/2017, textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, iar terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.

În circumstanțele expuse supra, se consideră întemeiat și argumentat ajustarea prevederilor nominalizate.

3. În conformitate cu prevederile art.34 alin.(2) a Legii privind actele normative, nr.100/2017, proiectele actelor normative care vizează domeniile de competență ale autorităților publice autonome se transmit obligatoriu acestora spre avizare.

În contextul prenotat, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării a supus avizării proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034, și a remis în adresa Vicepreședintelui Comisiei SNA, propunerile de ajustare a proiectului.

În circumstanțele expuse supra, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării consideră întemeiat și argumentat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034 (număr unic 574/MA/2024), cu ajustarea prevederilor acestuia, potrivit propunerilor inserate în aviz.

Directoare

Ana REVENCO

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„ 09 ” iulie 2024

Nr. E/7152

La scr. CS nr. 18-69-7240 din 01.07.2024

Ministerul Apărării

Copie: Cancelaria de Stat

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024 - 2034 (număr unic 574/MA/2024) și comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Alexandru MUSTEAȚA
Director

Digitally signed by Musteața Alexandru
Date: 2024.07.09 19:23:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„ 21 ” iunie 2024

Nr. E/6442

La scr. nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat proiectul definitivat al Strategiei naționale de apărare (SNA) elaborat de către reprezentanții Grupului de lucru interinstituțional și experți internaționali și comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Victor HODOROJA
Director adjunct

Digitally signed by Hodoroja Victor
Date: 2024.06.24 10:19:19 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**MINISTERUL CULTURII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2012 str. Nicolae Iorga nr.21
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

**MINISTRY OF CULTURE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012 str. Nicolae Iorga nr.21
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

Nr. 05-09/1938 din 17.06.2024
La nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării

Ministerul Culturii a examinat proiectul definitivat al Strategiei naționale de apărare (SNA), și, în limitele competențelor funcționale comunică următoarele.

Conform prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, termenul uzual pentru actele legislative și normative este „acte normative”. Totodată, în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene. *procesul de armonizare se realizează prin crearea de noi norme, introducerea de noi proceduri, modificarea și/sau eliminarea normelor, procedurilor, practicilor incompatibile (aspecte care presupun în esență ajustarea cadrului normativ).*

Reieșind din cele expuse supra, se propune ca textul obiectivului specific 7 din pct. 27 al proiectului SNA „armonizarea și/sau ajustarea prevederilor legale, normative și de politici, inclusiv cerințele aderării la UE” să se substituie cu textul „armonizarea cadrului normativ și de politici cu legislația UE”.

Secretar de Stat

Ion BUDECI

Digitally signed by Budeci Ion
Date: 2024.06.17 16:02:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Tatiana Bordiniuc
Tel.: 022 823 802

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 02/2440 din 19.06.2024

La nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării

E-mail: cancelariama@army.gov.md

Urmare a examinării proiectului definitivat al Strategiei naționale de apărare, Ministerul Sănătății, în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

Secretar general

Digitally signed by Gantea Lilia
Date: 2024.06.20 17:40:30 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia GANTEA

Ex.: N. Dimitriu
Tel. 022 268 837

str. Vasile Alecsandri 2. MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818, +373 22 268 885; Fax. +373 22 738 781; e-mail: secretariat@ms.gov.md
<https://ms.gov.md>

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

19.06.2024 Nr. 02-07/1708

La nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării al Republicii Moldova

Urmare a examinării proiectului Strategiei naționale de apărare, Ministerul Mediului comunică susținerea acestuia, cu luarea în considerație a următoarelor propuneri în procesul de promovare.

În proiectul strategiei naționale de apărare (în continuare - SNA) nu se regădesc referințe la rezultatele implementării Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018–2022 și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare, aprobată prin HP nr. 134/2018. Astfel, sugerăm autorului ca în proiectul noii SNA să se ia în considerare mai multe aspecte pentru a actualiza și adapta viziunea și obiectivele strategice, cum ar fi: evaluarea realizărilor și lecțiilor învățate în urma implementării documentelor de politici publice anterioare, analiza impactului în implementarea Strategiei naționale de apărare 2018–2022 - pentru a evalua succesul și eficacitatea măsurilor luate în perioada respectivă, evaluările ex-post ale documentelor similare și/sau alte documente de politici publice, rapoartele elaborate de către instituțiile internaționale și partenerii de dezvoltare, conjunctura politică, socială, economică și de mediu în momentul elaborării documentelor de politici publice și tendințele anticipate ale acestora în perioada implementării documentelor respective.

La capitolul I, Context strategic, secțiunea a 3-a „Riscuri și amenințări”, la pct. 12 propunem completarea cu următoarele riscuri:

- climatice** (provocate de fenomenul schimbărilor climatice, periclitează progresiv dimensiunile de securitate, prejudiciind sănătatea populației, mediul, sectorul agricol, energetic, forestier, de transport, al resurselor de apă, în consecință economia națională a Republicii Moldova);
- ecologice** (pot submina stabilitatea economică și socială a țării prin impactul lor asupra sănătății, agriculturii, infrastructurii critice și a altor sectoare cheie. Poluarea gravă poate afecta sănătatea populației, capacitatea de producție agricolă sau disponibilitatea resurselor de apă potabilă, având efecte semnificative asupra stabilității economice și sociale a țării.).

De asemenea, sugerăm autorului să asigure corelarea strategiei cu prioritățile guvernamentale și celelalte documente de planificare și de politici publice, astfel încât să fie descrisă legătura dintre noul document de politici publice și prioritățile guvernamentale, în mod obligatoriu fiind menționată concordanța cu prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, implicit cu prevederile Agendei de Asociere RM–UE. Totodată, se va specifica dacă noul document are tangențe cu alte documente de politici publice deja elaborate (aflate în curs de implementare sau în proces de elaborare) care abordează probleme

similare sau conexe și se va menționa dacă elaborarea noului document contribuie la implementarea unui alt document.

Proiectul SNA urmează a fi ajustat la recomandările sus expuse și promovat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. În conformitate cu prevederile supct. 7) din pct. 8 al regulamentului menționat supra „riscuri de implementare (descrierea riscurilor anticipate și a măsurilor de diminuare sau înlăturare a acestora)”, sugerăm autorului de a completa „Secțiunea a 3-a. Riscuri și amenințări” conform următorului tabel:

Riscuri în implementarea SNA

Riscuri anticipate	Probabilitate (Joasă/ medie/ înaltă)	Impact (mic/mediu/mare)	Măsuri de atenuare a riscului
Apariția unor șocuri exogene negative care subminează capacitatea autorităților relevante de a implementa angajamentele SNA (de exemplu: criză de securitate, secetă, pandemie, recesiune economică, inflație înaltă etc.)	Înaltă	Mare	<ul style="list-style-type: none">– Asigurarea că SNA va fi un document aflat în continuă monitorizare și, la necesitate, revizuire, în funcție de dinamica contextului extern;– Având în vedere creșterea frecvenței șocurilor din ultimii ani, o atenție sporită va fi atribuită obiectivelor de securitate și reziliență, cu accent pe prevenirea și identificarea timpurie a riscurilor
Finanțarea insuficientă a SNA din surse bugetare și cele de asistență tehnică și financiară din partea partenerilor de dezvoltare	Înaltă	Mare	<ul style="list-style-type: none">– Corelarea priorităților SNA cu cadrul de planificare bugetară;– Asigurarea unei comunicări intense și a unei coordonări eficiente permanente cu comunitatea donatorilor pe marginea priorităților de finanțare ale SNA

Ministru

Digitally signed by Lazarencu Sergiu
Date: 2024.06.21 08:24:39 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu LAZARENCU

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova

Nr. 07-1667 din 19 iunie 2024

Ministerul Apărării

e-mail: cancelariama@army.gov.md

artur.sosin@army.md

Urmare a demersului nr. 11/856 din 12 iunie 2024, privind avizarea finală a proiectului definitivat al Strategiei Naționale de Apărare (SNA), în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele propuneri.

La direcția de acțiune din pct. 40 de reformulat textul „O atenție deosebită va fi acordată asigurării și îmbunătățirii capacităților operaționale locale de generare a energiei și reducere a vulnerabilităților legate de aprovizionarea cu energie. Pentru aceasta, vom investi în dezvoltarea infrastructurii energetice, reducerea dependenței de sursele de import și valorificarea tehnologiilor energiei regenerabile” în versiunea următoare „O atenție deosebită va fi acordată asigurării rezilienței energetice prin creșterea capacității locale de generare a energiei și diversificarea surselor de aprovizionare cu energie. Pentru aceasta, vom investi în dezvoltarea infrastructurii energetice, reducerea dependenței de sursele de import, valorificarea tehnologiilor energiei regenerabile, crearea și menținerea stocurilor de combustibili, precum și implementarea măsurilor de eficiență energetică pentru diminuarea consumului specific de energie” conform obiectivelor politicii de stat în domeniul energiei, pe termen mediu și lung, stabilite atât în *Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030* aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013 cât și în proiectul *Strategiei Energetice a Republicii Moldova până în anul 2050*, aflat în prezent în proces de definitivare și care conform Planului de acțiuni a Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023 urmează a fi supusă aprobării.

Totodată, pe această cale informăm despre participarea dlui Constantin BOROSAN, Secretar de Stat, precum și a dlui Victor GROPA, consultant principal în Direcția energie electrică, la ședința nr. 3 din data de 21 iunie 2024 a Comisiei pentru elaborarea Strategiei Naționale de Apărare.

Secretar de Stat

Digitally signed by Borosan Constantin
Date: 2024.06.20 09:35:33 EEST
Reason: MoldSign Signature

Ex. Victor GROPA, e-mail: victor.gropa@energie.gov.md

Constantin BOROSAN

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 04-3322 din 21.06.2024

Ministerul Apărării

e-mail: cancelaria@army.gov.md

Urmare examinării demersului nr. 11/856 din 12.06.2024 privind avizarea prealabilă a proiectului definitivat al *Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2024.06.21 13:19:10 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

Ex: Ec. Stăvilă
tel.: (022) 250-609

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

18.06.2024 nr. 05-03/85/959

21/1-113-5902 din 30.05.2024

La nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării

e-mail: cancelariama@army.gov.md

Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

În urma examinării recomandărilor Cancelariei de Stat și a proiectului *Strategiei Naționale de Apărare*, Ministerul Finanțelor, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Conform prevederilor art.17 alin.(3) ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, stabilirea prin alte acte normative decât legea/decizia bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite. Prin urmare, utilizarea sintagmei „1% din PIB” în conținutul proiectului SNA va fi revizuită.

De asemenea, dat fiind faptul că pct.77 al proiectului SNA prevede că, de implementarea prevederilor acesteia vor fi responsabile mai multe autorități/instituții, se consideră inoportună referința exclusivă la alocațiile Ministerului Apărării.

Astfel, la compartimentul „Fundamentarea economico-financiară” a notei informative este necesară revizuirea redacției actuale sub aspectul specificării exprese a faptului că realizarea prevederilor SNA urmează a fi asigurată din contul alocațiilor aprobate, prin legea bugetară anuală, în bugetele autorităților/instituțiilor responsabile.

Subsidiar, la pct. 31 al proiectului SNA, sintagma „Agenția Rezerve de Stat” urmează a fi substituită cu „Agenția Rezerve Materiale” conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.219/2018.

Reieșind din cele expuse, documentul de politici publice urmează a fi definitivat prin prisma celor enunțate.

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2024.06.18 17:58:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Executor:
Mircea Catirău
Tel: 022 26 27 27

Nr.03-1943 din 20.06.2024
La nr. 11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării

Cu referire la proiectul definitivat al Strategiei Naționale de Apărare, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

Recomandăm expunerea pct.36 în redacție nouă, după cum urmează:

„36. *Consolidarea protecției spațiului cibernetic.* Securitatea și apărarea cibernetică sunt elemente fundamentale ale procesului de consolidare a rezilienței naționale și a capacității de rezistență. Obiectivul strategic în acest domeniu îl reprezintă asigurarea rezilienței și securității cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice, precum și a furnizorilor de servicii esențiale pentru susținerea unor activități societale și economice critice.

Forțele Armate își vor întări capabilitățile de securitate cibernetică, prin creșterea rezilienței sistemelor informatice și de comunicații proprii și eficientizarea capacității de detecție și investigare rapidă și răspuns la atacurile cibernetică, concomitent cu perfecționarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate gestionate, inclusiv prin creșterea culturii de securitate a personalului.

Totodată, în asigurarea protecției spațiului cibernetic un rol important va reveni structurilor Ministerului Apărării, Agenției pentru Securitate Cibernetică, I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, centrelor de răspuns la incidente cibernetică sectoriale, precum și Institutului Național de Inovații în Securitatea Cibernetică „Cybercor”.

Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2024.06.21 08:39:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ina VOICU

Ana Munteanu. 0 22 250 603

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1. MD-2009, mun. Chișinău

Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

20/06/2024, Nr.02/3254

La nr.11/856 din 12.06.2024

Ministerul Apărării

Ministerul Muncii și Protecției Sociale (în continuare MMPS) a examinat demersul cu referire la avizarea finală a proiectului definitivat al Strategiei naționale de apărare (SNA) și, conform competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2024.06.20 16:55:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru IACUB

Executor: Mihaela Luchian,

Tel.: 022 804 411, e-mail: mihaela.luchian@social.gov.md